

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

Kmetijske družbe za Slovenijo.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 20 Din in leto. Za inozemstvo 30 Din. — Posamezna številka stane 1 Dinar. Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inzerat na pol strani 60 D, na $\frac{1}{2}$ strani 30 D, na $\frac{1}{4}$ strani 15 D, na $\frac{1}{8}$ strani 10 D, na $\frac{1}{16}$ strani 5 D. Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 50 para, najmanj pa skupaj 8 D.

Urejuje Viljem Rohrman.

Založba Kmetijske družbe za Slovenijo. — Tisk J. Blasnika nasledn.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3. — Ponatisi iz •Kmetovalca• so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

št. 17. Ljubljana, 15. septembra 1924. Letnik XLI.

Obseg: Jesensko gnojenje travnikov in deteljišč. — Umetna gnojila za zimsko žito. — Plitva in globoka brazda. — Ukrepi proti prezgodnji trgatvi. — Uporaba umetnih kvasnic za kipeenje mošta. — Kako se spozna, zakaj konj šanta. — Češplja tik hiše. — Gozdni stelniki. — Agrarna politika in razkosavanje zemljišč v Črni gori. — Konjska razstava na ljubljanskem velesejmu. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske stvari. — Kmetijske novice. — Kmetijsko-šolski vestnik. — Dopisi. — Ocena knjig. — Uradne vesti. — Tržne cene. — Inzerati.

Jesensko gnojenje travnikov in deteljišč.

Naši travniki so potrebni gnojenja. Če nimamo domačih gnojil, si moramo pomagati z umetnimi gnojili, ki so se izkazala v enem in drugem pogledu izvrstno. Ne gresamo za povečanje dosedanjih košenj, ampak tudi za boljšo sestavo ruše in za večjo tečnost pridelane krme. Najbolj se sponaša na travnikih menjalno gnojenje z domačimi in umetnimi gnojili. Tako dosežemo najboljše košnje glede količine kakortudi kakovosti pridelka.

Za popolno gnojenje je treba poleg Tomasove žindre in kalijeve soli, tudi apnovega dušika.) Z naročili se je treba požuriti!

Umetna gnojila za zimsko žito.

V slabi zemlji tudi najboljše seme ne uspeva, dočim se v dobro gnojeni zemlji tudi slabo seme bolje počuti in bolje sponaša. Skrbimo torej zlasti letos, da bo zemlja za zimsko strn dosti močna in da nam ne bo mlada strn trpela in oslabela spričo premale rodovitosti njivske zemlje. Vsaka rastlina potrebuje zadostno hrano. Pomagajmo torej ozimnam, da se bodo dobro ukoreninile in zadostno obrastle pred zimo!

Za prvo gnojenje je posebno važen apnov dušik, pa tudi druga dušičnata gnojila. Če treba, je pomagati tudi z rudninskim superfosfatom in kalijevo soljo, da bo gnojenje popolno. Potrebne količine gnojil so navedene spodaj.

Od dušičnatih gnojil je raztrositi eno tretjino do ene polovice sedaj ob jesenski setvi, ostanek pa spomladi. —

Varujte seme pred zlemi posledicami snetjavosti in zimske plesnji!

Svetujemo našim poljedelcem, da namakajo žitno seme pred setvijo v raztopini „Uspuluna“, kakor je bilo opisano v zadnjem „Kmetovalcu“.

*) Potrebna množina umetnih gnojil za 1 ha je navedena spodaj na ovojni ali inseratni polji.

Plitva in globoka brazda.

Po raznih naših krajih smo primorani plitvo orati iz enostavnega vzroka, ker je zemlja tako plitva, da ne dopušča globokejše brazde. To vidimo po krajih, kjer leži vrh proda le tanjša plast rodovitne zemlje, ali pa tam, kjer je zemlja tako kamnita, da ne smemo s plugom globočje v zemljo.

Povsod, kjer imamo **plitvo zemljo**, so pridelki **bolj pičli in manj povoljni**. To je tudi povsem naravno. Če ni prostora v zemlji, se tudi korenine ne morejo tako ugodno razvijati, in to se močno pozna na vseh pridelkih. Na plitvi zemlji se pa tudi vse vremenske nepravilnosti bolj poznajo, tako da tudi zaraditega zaostajajo njivski in travniški pridelki.

Ves drugačen je pa položaj, če imamo globoko plast dobre zemlje. Tu kaj je pa naravnost škoda, če zemljo tako plitvo obdelujemo, kakor smo dosedaj vajeni. Po takih legah je **oranje poglobiti in živo plast zemlje povečati**. Z globokejšo obdelavo najlaže povzdignemo rodovitost zemlje. S tem oživimo en del spodnje plasti, ki je ležala dosedaj nedotaknjena in več ali manj mrtva. S tem povečamo živo plast in obogatimo njeno rodovitost. Rastlinske korenine se razvijejo bolj globoko in dobe več živeža ne glede na to, da se tako razvite korenine bolj upirajo tudi suši in moči.

Krasne zglede o uspehih globokejšega obdelovanja nam dajejo druge napredne dežele. Danes si uspešnega pridelovanja sladkorne pese niti misliti ne moremo brez globokejšega obdelovanja, ki je posebno važno za okopavine, pa tudi druge rastline. Pri nas pridelujemo **mnogo raznih okopavin in detelj**, ki so **globoko vkoreninjene** in ki so **vse bolj hvaležne za globoko brazdo kakor pa za plitvo**. Krompir, turščica, zelje, nemška detelja itd., vse te rastline potrebujejo globoko in rodovito zemljo.

Pozabiti tudi ni, da se z globokejšim oranjem tudi **ves plevel bolj zatira**. Seveda je poglabljati le zemljo, ki je po svoji sestavi prikladna za to in ki obeta s primernim gnojenjem izdatno povečati rodovitost sedanje žive plasti.

Sedaj jeseni je čas, da poglobimo živo plast in jo pripravimo kot praho za bodoče okopavine. R.

Ukrepi proti prezgodnji trgatvi.

V svojem zadnjem članku v 16. številu „Kmetovalca“ sem vinogradnike opozoril na važnost in na potrebo sladkanja letošnjih vinskih moštov z ozirom na pričakujočo bolj slabo letino. Omenil sem obenem, da z dolgim odlašanjem s trgatvijo, do druge polovice ali celo do konca oktobra, se mošt naravnim potom najcenejše in najboljše izboljša, ker grozdje pridobiva v zadnjih dneh popolne dozoritve ob količkaj lepem vremenu vsak dan na sladkorju.

Tozadevno ni še popolnoma obupati. Čeravno je bilo v drugi polovici avgusta in tudi prve dni t. m. prav neugodno, vedno deževno in viharno vreme, se je sedaj to nekoliko na bolje obrnilo in je postalo celo precej gorko, kar vpliva jako blagodejno na splošno zoritev in ugoden razvoj dobro ohranjenega grozdja.

Zato bi bila največja nezmisel, ako bi se iz strahu pred eventualno zopetnim nastopom slabega vremena, pričelo s prezgodnjo trgatvijo, četudi se na-

merava slab mošt z dodajanjem sladkorja popraviti. Naj se doda moštu prezgodaj potrganega grozdja še toliko sladkorja, ne bo iz tega nastalo vino doseglo nikdar one dobrote, kakor vino, napravljeno iz popolnoma dozorelega grozdja, in sicer zaraditega, ker dodani sladkor pač zveča vinsko moč (alkohol) in tudi ekstrakt (polnost), ne da mu pa potrebnih drugih snovi in dišav (aroma). Ta se razvija le v naravno popolnoma dozorelem grozdju.

Ker še ni gotovo, če in koliko sladkorja bo država dodelila vinogradnikom v Sloveniji po znižani ceni, **apoliramo na vse zavedne vinogradnike, vinogradniška društva in županstva v vinorodnih krajih, da skušajo v svojem okrožju trgatvev po možnosti zavleči.**

Najdejo se pač posamezni vinogradniki, posebno mali, ki imajo svoje vinograde često oddaljene od svojih bivališč, da vkljub svarilom in dobrim nasvetom svojih pametnejših sosedov, pričnejo s prezgodnjo trgatvijo, ter tako potem še druge sosede k temu prisilijo, ker drugače jim drugi kradejo in živali škodo napravljajo.

Bilo bi torej prav umestno, ko bi se letošnje leto **potom posameznih glavarstev v dogovoru z vsemi okrajnimi zastopi določil gotov čas trgatve v dotičnem okraju, okrožju ali vsaj v posamezni občini.**

Tak ukrep je izdalo pretečeno leto okr. glavarstvo v Črnomlju, kar je imelo prav dobre posledice, osobito v semiškem okolišju.

Od centralne vlade se taki ukrepi ne morejo izdajati, ker trgatvene razmere so v vsakem kraju različne ter so mnogo odvisne od vremenskih in drugih vplivov.

Fr. Gombač.

Uporaba umetnih kvasnic za kipeenje mošta.

Ako se bo vršila letošnja trgatvev v slabem, t. j. deževnem in mrzlem vremenu, se bo mošt počasi segrel in tudi počasi ter nepravilno in nepopolno pokipel, kar ne bo vplivalo ugodno tudi na poznejši razvoj in dozoretev vina. V tem primeru bo umestno, da se vinogradniki poslužijo umetnih kvasnic, kakršne izdelujeta kmetijsko-kemična zavoda v Ljubljani in v Mariboru, ki jih oddajata in razpošiljata v posebnih cevkah po 4—5 Din za cevko.

Z umetnimi kvasnicami se kipeenje tudi v mrzlem času in v slabejših moštih znatno pospeši in pridelek izboljša, osobito če se obenem doda moštu še nekaj sladkorja, kakor je navedeno v sprednjem članku. Kako je ravnati s takimi umetnimi kvasnicami, se pouči lahko vsakdo sam iz navodila, pridejanega vsaki pošiljki.

Vsled neugodne letošnje vinske letine ne samo na Kranjskem in Štajerskem, marveč tudi v drugih vinorodnih krajih naše države, bodo cene novim, dobrim vinom poskočile, zato naj se vsakdo potruži po možnosti poslužiti se nasvetovanih mu sredstev v izboljšanje svojega pridelka.

Ti nasveti, t. j. izboljšanje letošnjega vinskega mošta z dodajanjem sladkorja in z uporabo umetnih kvasnic, naj pa nikogar ne zapeljejo k prezgodnji trgatvi, češ, saj si bom svoj mošt lahko na ta način izboljšal. Tak predsodek je napačen. Po takih sredstvih je poseči le v bolj skrajnih primerih. Zato po-

navljam še enkrat, da vsakdo skušaj zavleči s trgovtvo dokler se da, kajti s tem se doseže najboljši uspeh brez posebnih drugih in dragih pripomočkov.

Kdor namerava uporabiti umetne kvasnice, naj si jih pravočasno omisli, ker jih lahko hrani tudi dlje časa, ne da bi izgubile zaraditega svojo življensko moč, ali da bi se pokvarile. Ravnati je pa z njimi glede njih ohranitve po danih navodilih.

Fr. Gombač.

Kako se spozna, zakaj konj šanta.

Mnogokrat ni lahko spoznati, zakaj konj šanta. Za nevešče priporočamo naslednje poskuse:

Pod. 25. Vnetje člena in kite. aa Otekel člen in otekla kita.
Konj moli nogo naprej in stoji na prstih.

1. Opazujmo najprej konja v hlevu, če nogo dviga ali se nanjo opira, ali jo naprej ali nazaj moli. Če je bolečina v spodnjih delih noge, v kopitu, v biclju ali v tamošnjih kitah, potem konj nogo varuje, ne stopa popolnoma nanjo in jo tudi naprej drži. Konj na podobi 24. ima otekel člen in otekla kite, zato moli nogo naprej ter stoji le na prstih. Če je pa bolečina v plečih ali v kolku, potem stoji konj v hlevu na vsem kopitu.

2. Ko se je to dognalo, potem ženemo konja iz hleva na kak raven kraj, kjer naj nekaj časa hodi v korak in v trab. Tu se zapazi, da konj bolj prenaša svojo težo na zdravo nogo in da truplo niže pride, kadar stopi na zdravo nogo. Konj namreč skuša bolno nogo obtežiti le malo in kratek čas, in kadar stopi na bolno nogo, takrat tudi nekoliko dvigne truplo. Pri stopanju na bolno prednjo nogo se tudi zapazi dviganje glave, s čimer se razbremeni dotična noga. Pri bolečinah v zadnjih nogah se zapazi neenakomerno dviganje zadnjega dela života. Ker obremenjenje bolne noge traja le kratek čas in konj hitro podstavi svojo zdravo nogo, zato imajo nevešči ljudje večkrat zdravo nogo za bolno. Če je bolečina v gornjih delih noge, potem konj nogo ne dviga za-

dosti ter jo naprej postavlja. Tak konj se kaj lahko izpodtika že na nizkih predmetih. Šantanje postaja močnejše, če so tla mehka in se noga globoko pogreza.

Če gonimo konja v krogu, potem postaja šantanje močnejše, če je bolna noga na vnanji strani, ker ta noga dela daljšo pot kakor notranja. Če je bolečina v spodnjih delih noge, potem je šantanje močnejše, če je bolna noga na notranji strani, ker v tem slučaju nosi ta večje breme.

3. Če smo vse to skrbno opazovali, potem preglejmo konja stoječega. Najprej prav skrbno ogledjmo vse dele bolne noge od vzgor navzdol, če ni kje kaka oteklina ali kaj drugega nenavadnega. Na to se otipljejo vsi deli noge z roko, in sicer se prične spo-

daj. Pregledati je predvsem, če je kje kaj vročega ali bolečega. Nikoli pa ni opustiti da bi ne pregledali prav natančno kopita in podkve.

Na ta način se v največ slučajih da z gotovostjo dognati sedež in vzrok šantanju.

Češplja tik hiše.

Češpljevo drevje je silno občutljivo med cvetenjem. Škodujejo mu suša, veter in moča. Odtod tudi te redke letine, ki jih imamo pri češpljah. Najbolj občutimo vse to po krajih, kjer se za to drevje nič ne stori, kakor n. pr. pri nas. Po Srbiji in Bosni je položaj veliko ugodnejši. Tam gnoje češpljevemu drevju prasiči, ki rijejo po tleh in puščajo tam svoje tekoče in trdne odpadke.

Pri nas ni letos nobenih češpelj. Cvetje, ki ga je bilo dosti, se ni oplodilo in je odpadlo. Tudi najbolj zavetne lege so brez sadu. Izkušnje nas namreč uče, da češplja še najraje obrodi v zavarovanih legah, v zatišju, v zavetju drugega drevja, kjer ne moreta kvariti cvetja ne veter niti moča.

V ostalem je pa naše češpljevo drevje tako shirano, da ne pride izlahka preko polnega cvetja. Le pogledimo to revno in bolešno drevje! Cele veje se suše in tudi deblo je načeto! Nagon do samoobrambe daje drevju še toliko moči, da si skuša pomagati z novimi obrastki. Po eni strani se vrh suši, po drugi strani pa nanovo poganja. Od naše strani se pa prav nič ne zgodi, da bi moglo to drevje bolj krepko rasti in roditi. Ni nič čudnega, če so češpljevi nasadi tako žalostni in da jemljejo tu in tam konec. Če manjka moči v zemlji, manjka tudi rasti in plodovitosti!

Pri nas ne poznamo češpljevega drevja drugače, kakor ob cvetju in kadar ga obiramo. In kako vse drugače bi lahko izgledali ti nasadi, če bi se zanje kaj več storilo!

Prav **tipičen** ali **značilen** zgled o tem, kar sem napisal, se mi je zadnjič nudil v T. na Dolenjskem. Ob južni strani neke hiše in tik njenega zidu raste stara češplja. Napol je že onemogla. Manjka ji že del prednjega debla in tudi vrh je napol suh. Nihče se je ne usmili, da bi ji pomagal in da bi jo očistil od suhih vej in lišaja. Ena živa veja se prav tesno spenja in tišči k zidu in ima na koncu še precej **gost šop zdravih zelenih listov**. Tam sredi tega listja sem zazrl en sam moder sad. — To je edina češplja, ki sem jo letos opazil!

Navajam ta zgled namenoma, da opozarjam z njim po eni strani na naše skrajno **zanemarjeno** in v pravem pomenu besede **zapuščeno** češpljevo drevje, po drugi strani pa na **ugodni vpliv**, ki ga ima **zavetna lega** na oploditev češpljevega cvetja in na rodovitost češpljevega drevja.

Naj bi bil ta zgled **resen opomin** našim sadjarjem, da je treba tudi za češpljevo drevje malo več skrbti in dela, če hočemo, da bo bolje uspevalo in bolj redno rodilo.

—r—

Gozdni steljniki.

Pri nas imamo mnogo take zemlje, ki je čez poletje pokrita s **praproto**. Le posamezna drevesa, ki stoje sredi teh „steljnikov“ nas spominjajo, da so bili tu nekdanj gozdi. Zemljiški kataster tega načina obdelave sploh ne pozna in so vsi ti steljniki vpisani še zmeraj za gozd.

Vsi ti s praproto porastli steljniki so znak **naše zaostalosti** in našega **ekstenzivnega gospodarstva**, ki se kaže v **pomanjkanju dela** in **napredka**. Po mnogih takih legah, kjer se razprostirajo ti steljniki, bi lahko imeli najlepše travnike in njive, od katerih bi dobivali veliko boljše in dragocenejše pridelke, kakor je pusta gozdna praprota. Po njivah bi se lahko poleg žitnega zrnja in strniščnih pridelkov dobilo vsaj toliko slame za nastilj, kakor dobivamo danes praproti s takih prostorov. Človek bi nič ne rekel, če bi imeli naši posestniki toliko druge zemlje, da bi je ne mogli obdelovati, ali če bi bila lega tako oddaljena in tako slaba, da bi bila neporabna za kaj drugega. Toda pri nas imamo take steljnike v najboljših legah, ki so porabne za vse, za najboljše njive in travnike, za sadne vrtove in v gotovih prisojnih legah celo za vinograde.

Predkratkim sem ogledoval tak steljnik v najboljši gričasti in prisojni legi **tik rodovitne senožeti**, s katero imata **enako lego** in tudi **enako dobro zem-**

ljo. Steljnik je porastel mestoma z bolj gosto, mestoma bolj redko praproto. Vmes pa raste različen gozdni plevel in nekoliko trdolistne trave. Ta steljnik daje samo po eno košnjo stelje, dočim daje tik ležeči travnik po dve košnji dobre krme in povrhu še jesensko pašo.

Ali bi ne bilo mnogo boljše, izpremeniti ta gozdni steljnik v travnik ali pa v njivo? — In takih steljnikov imamo pri nas še vsepolno, posebno v Belokrajini.

Nekaj več pomena imajo ti steljniki le v takih legah, **ki so od rok** in ki se uporabljajo čez leto tudi **za pašo**. Živina sicer ne dobi dosti na taki paši, vendar je ob pomanjkanju druge boljše paše tudi to veliko vredno, da pride živina iz slabih in nezdravih hlevov vun na prosto, da se zunaj pregiblje in naužije svežega zraka. Veliko vredno je to za mlado, molzno in plemensko goved.

V vseh drugi primerih naj se pa ti gozdni steljniki predelajo v njive in travnike, ki bodo dajali veliko lepše dohodke, kakor jih daje ta samorasla praprota in pa tistih par gozdnih dreves, ki rasejo med njo. Naj bi se to čimpreje zgodilo! **R.**

Agrarna politika in razkosavanje zemljišč v Črni gori.

Karol Vrisk, okrajni ekonom.

Ker ima razkosavanje zemljišč silno velik vpliv na kmetijski napredek ene in druge dežele, posveča gospodarska politika tudi temu vprašanju posebno pažnjo. Dokler je bila zemlja še redko naseljena, ni bilo tega vprašanja na dnevnem redu. Takrat so mogli posamezniki obdelovati velike površine zemlje, ne da bi bil kdo v svojih pravičah prikrajšan. Obstanek je bil zagotovljen vsakemu, kdor je imel voljo delati. S svojo zemljo je vsak svobodno razpolagal, jo poljubno delil in prodajal. Ali sčasoma so se prilike izpremenile. Število naseljencev je rastlo, potrebe človeka so se z napredkom kulture povečavale, površina kulturne zemlje pa je ostala ista. Začela je delitev zemljišč med posamezne člane rodbine. Obdelovanje zemlje, ki je bilo spočetka ekstenzivno, je postalo intenzivnejše. Začela je borba za obstanek. Posvetva so se tekom časa delila in zmanjšavala, proletarijat je naraščal, istočasno pa so se tudi pokazali slabi vplivi pretiranega razkosavanja.

Kot protiutež so bili v posameznih državah izdani zakoni, po katerih je smel posestnik sicer svobodno gospodariti na svoji zemlji, vendar pa ni smel iste svobodno prodajati in deliti. Vznikli so n. pr. „majorati“, „minorati“, po katerih je imel pravico nasledstva za očetom samo en sin. Pristopilo se je dalje k izsuševanju močvirij, dvignila se je intenzivnost obdelovanja, začelo je izseljevanje v tujino, odstotki kmečkega stanu so začeli padati, nasprotno pa so se povečavali odstotki delavstva.

Na Saškem je v zaščito kmečkega stanu izšel l. 1843. zakon, po katerem ni smel posestnik od svoje zemlje več prodati kakor toliko, da je razlika v plačanju zemljiškega davka po izvršeni prodaji iznesla največ $\frac{1}{3}$ davka, katerega je posestnik plačal do tedaj (Dismembrationsgesetz). Ta zakon je onemogočil popolno razkosavanje zemljišč. Podobne mere z enakim ciljem so nastale tudi po

drugih državah. Na ta način se je ustalilo število kmečkega stanu, medtem ko si je moral ostali del delasposobnega prebivalstva iskati zaslužka pri trgovini in industriji. Gotovi odstotek pa je bil prisiljen na izseljevanje. Vsaka preobljudena država si je iskala manj obljudene kraje, da zmanjša z izseljevanjem število nezaposlenih.

Tako je bilo stanje pred svetovno vojno. Sedaj si pa oglejmo povojno stanje s posebnim ozirom na prilike v naši državi. Kmečko ljudstvo predstavlja po svojem številu 80% vsega prebivalstva. To znači, da je država agrarna in da bo za njen napredek največjega vpliva agrarna politika. Kakor povsod, tako živimo tudi pri nas v neurejenih razmerah, ktere je povzročila svetovna vojna, in zato ni nič čudnega, ako naletimo v agrarni politiki na razne nedostatke. V posameznih delih naše države najdemo razne agrarne zakone. Zato manjka enotnega poslovanja. Pogrešamo zlasti tudi enotni zakon o zaščiti zemljiščne jedinice, kar velja posebno za Črno goro, kjer je razkosavanje zemljišč napredovalo do neverjetnosti. Nekoliko bolje je v Srbiji in v prekodonavskih pokrajinah, kjer so se poljedelci že prepričali o škodi nadaljevalne delitve zemlje. Sicer so posestva tudi tu zelo razkosana, vendar pa ima vsak posestnik še toliko zemlje, da more hraniti sebe in svojo družino. Da še niso v teh pokrajinah posestva popolnoma razkosana, sta mnogo pripomogli tudi trgovina in industrija.

(Konec prih.)

Konjska razstava na ljubljanskem velesejmu.

Žzdr. Tepina.

Prireditve prve konjske razstave je za nami. Omogočila sta jo predvsem ministrstvo poljoprivrede in voda ter Kmetijska družba za Slovenijo v Ljubljani. Prvo je naklonilo 21.000, druga pa 10.000 Din za prireditve razstave. Seveda ne smemo pozabiti tudi uprave Ljubljanskega velesejma, pod katerega okriljem se je razstava vršila in ki je prevzel ves riziko te prireditve. Da-li je ta razstava vsakogar zadovoljila, to vprašanje puščam odprto. Vsekakor pa se je ta prvi poizkus obnesel vsaj v toliko, da je razstava potekla v popolnem redu. Kritiziralo se je baje to in ono, vendar kakor rečeno, bil je to prvi poizkus, šola tako za prireditelje kakor za razstavjalce. Ne dvomim pa, da bo prireditveni odbor hvaležen za vsak nasvet, tiče se bodočih razstav, ter da ga bo po možnosti rad upošteval.

Da bi bila poučna stran te razstave tem popolnejša, sem se odločil, da — kolikor je pač mogoče — zabeležim oceno presojevalcev, bodisi glede vrlin, bodisi pogrešk, ki so jih opazili na posameznih konjih. Na razstavi je bilo skupno 125 konj. Ocenili so se sledeče:

I. Enoletne žrebice, a) mrzlokryne:

St. 38. (Švigelj, Brest), dobro zgrajena, toda ne dosti globoka, stoji spredaj spetno, zadnje noge sabljasne, neznatna kila na popku, hola ni posebno dobra: dobro (200 Din). St. 123. (Šušteršič, Tomišel), dobro zgrajena, globokih in širokih prsi, toda s pokvarjenim desnim skočnim sklepom: zadostno (100 Din). St. 8. (Klemen, Kleče), dobro stoječa, s kratkim vratom in dobro hojo: dobro (200 Din). St. 5. (Kregar, Savlje), dolg trup z dobrimi prsi, dobro nastavljen vrat, mehka v sprednjih kolenih, križec nekoliko previsok: dobro (200 Din). St. 6. (Dolinšek, Oslušovci), dolgega, širokega in globokega trupa, prednje noge pod prednjim kolonom nekoliko stisnjene, lep vrat, križec nekoliko previsok, dobra hoja: prav dobro (400 Din dipl.). St. 27. (Vehovec, Voklo), dober, širok in globok trup, kratek vrat, stoji zadaj nekoliko po kravje, hoja dobra: prav dobro (400 Din dipl.). St. 111. (Susman-Strahomer), soliden konj, v križu nekoliko previsok, stoji zadaj prinožno: prav dobro (400 Din dipl.). St. 71. (Pipan, Vižmarje), zelo kratek konj, s kratkim, nekoliko pobitim križcem, nerazvit: dobro (200 Din).

b) toplokryne:

St. 9. (Hočevar, Struge), slab trup, tenke noge, ploske prsi, hoja pomanjkljiva: zadostno (100 Din). St. 86. (Poljanšek, Brežice), dolg trup, prednji nogi strmo stoječi, križec previsok: dobro (200 Din).

II. Dveletne žrebice, a) mrzlokryne:

St. 39. (Švigelj, Brest), dober trup, dobro nastavljen vrat, toda noga pod sprednjim kolonom stisnjena, zadaj kobalasto in podse stoječa, križec nekoliko previsok, opleta med hojo s prednjima nogama: zadostno (100 Din). St. 146. (Grašič, Klanec), dobro zgrajena žrebica, z dobro nastavljenim vratom, dobrimi prsi, sprednji nogi pod kolonom stisnjene, zadaj nekoliko prinožno stoječa, hoja pomanjkljiva, ker giblje noge preveč pod seboj, zelo dobro držana: prav dobro (300 Din). St. 110. (Lenarčič, Brest), dober trup, dolg, položen križec, zadaj v bicljih nekoliko mehka, hoja prav dobra: prav dobro (300 Din). St. 78. (Mol, Voglje), prav dober trup, izvrstne prsi, v celoti prav lep konj, z jako prožno hojo, obeta postati izborna plemenska kobila: izvrstno (500 Din). St. 42. (Kraljič, Krmenca), v celoti dober konj, z dobrim trupom, toda spredaj pod kolonom stisnjen, zadaj sabljas, križec pobit, hoja dobra: dobra (200 Din). St. 32. (Bitenc, Tacec), kratek konj, slabih nog, slabo razvit, strm v skočnih sklepih, slaba hoja: zadostno (100 Din). St. 90. (Fajfar, Vopovlje), hrbet pošinjen, križec nekoliko previsok, zadaj sabljas, sicer dober konj z dobro hojo: dobro (200 Din). St. 25. (Globočnik, Voklo), trup prav dober, širok in globok, križec pobit, v celem prav dober konj, ki pa opleta med hojo s prednjima nogama: prav dobro (300 Din).

b) toplokryne:

St. 28. (Hovar, Temenica), nablžje križanec, z dobrim trupom, dobrimi in globokimi prsi, ne posebno dobrih nog, toda dober kmetijski konj: dobro (200 Din). St. 18. (Cvetkočič, Mihalovec), prav lep trup, globoke in široke prsi, prednji nogi pod kolonom malo stisnjene, dobra hoja: izvrstno (500 Din, dipl.). St. 85. (Kovačič, Dobova), prav lepega, globokega trupa, z nekoliko ploskimi prsi, nekoliko mehkih nog, hodi zadaj ozko, hoja prožna: prav dobro (300 Din). St. 96. (Repšeli, St. Jakob), žlahten, eleganten konj, z lepim trupom, značilnim vratom noninca, in prav lepo hojo: izvrstno (500 Din, dipl.). St. 106. (Brabec, Ljubljana), žlahtna, zelo lepo zgrajena žrebica, z nekoliko previsokim križcem in nekoliko ozkih prsi: izvrstno (500 Din, dipl.).

III. Tri- do petletne žrebice in kobile, a) mrzlokryne:

St. 17. 3 letna. (Marinko, Vnanje gorice), zavaljen konj, kratkega vratu, širokih prsi, stoji spredaj zelo strmo, zadaj sabljas: dobro (200 Din). St. 34. 3 letna. (Peršin, Tomišel), dolg trup, križec mnogo previsok, stoji podse: dobro (200 Din). St. 108. 3 letna. (Vehovec, Prebačevo), dober trup, dobra hoja, toda močno pobit križec: dobro (200 Din). St. 20. 3 letna. (Rebolla, Hraše), slabo razvit konj, sprednji nogi pod kolonom močno stisnjene: zadostno (100 Din). St. 23. 4 letna. (Furlan, Vrblenje), prav dobro zgrajen konj, globokih in širokih prsi, prav dobro držan: izvrstno (500 Din, dipl.). St. 68. 4 letna. (Furlan, Vrblenje), kratek, toda trpežen, kmečki konj: dobro (200 Din). St. 14. 5 letna. (Furlan, Vrblenje), skladno zgrajen konj, lepega trupa, toda nekoliko prelahak: prav dobro (200 Din). St. 59. 4 letna. (Avšič, Kleče), še ne preslab trup, toda spredaj zelo strmo stoječ, zadaj sabljas, hola ni slaba: zadostno (100 Din). St. 103. (Janžekovič, Strjanci), zelo globoka in široko zgrajena kobila: izvrstno (500 Din, dipl.). St. 104. 3 letna. (Uršič, Brezovica), močan trup, toda sprednji nogi pod kolonom zelo stisnjene: dobro (200 Din). St. 35. 5 letna. (Golj, Rudnik), ploske prsi, malo oprsja, preveč nog, hoja slaba: zadostno (100 Din). St. 89. 5 letna. (Obrulk, Moste), dober razvit, kratek trup, toda prsa za celoto nekoliko preozka: prav dobro (300 Din). St. —. 3 letna. (Kodla, Podsmreka), običa'en konj, v križu previsok, ki sili med hojo zelo na sprednje noge: dobro (200 Din). St. 19. 5 letna. (Hočevar, Studenec, dober trup, toda noge pokvarjene: zadostno (100 Din). St. —. 5 letna. (Švigelj, Brest), ogromen trup, toda v celoti surov konj: nezadostno. St. 26. 3 letna. (Stare, Ruperč vrh), valjas, toda širok trup, križec pobit: dobro (200 Din). St. 80. 4 letna. (Stare, Ruperč vrh), prav dober širok trup, toda križec pobit, prednji nogi sta nekoliko nazaj upognjeni: prav dobro (300 Din).

b) toplokryne:

St. 1. 3 letna. (Oražem, Vnanje Gorice), žlahten, toda lahek konj, lepega trupa, značilne noge Bonnéa: dobro (200 Din). St. 40. 3 letna. (Štupica, Ljubljana), dobro držan konj, lepega trupa in lepih oblik: izvrstno (500 Din, dipl.). St. 11. 4 letna. (Strojin, Mihovica), globok, soliden konj z dobro hojo: prav dobro (300 dinarjev). Štev. 84. 3 letna. (Barle, Roje), še nerazvit konj, lahkega trupa, a zasluzi še: dobro (200 dinarjev). Štev. 81. 6 letna. (Kocjan, Mihovica), prav dobro zgrajen in izvrst konj, zelo sposoben za jezdega konja: izvrstno (500 dinarjev, dipl.). Štev. 16. 3 letna. (Rotar, Podsmreka), žlahten konj, toda preslabih nog: zadostno (100 dinarjev). St. 78. 4 letna. (Rotar, Podsmreka), žlahten konj, mehkega hrbta, ne posebno lepega križca, noge bi bilo želeti boljše: dobro (200 Din). St. 36. 5 letna. (Smolič, Škovec), zelo lep, nekoliko dolg trup, zelo dobro nastavljen vrat, s skočnimi sklepi stoji neznatno skupaj: izvrstno (500 Din, dipl.). St. 67. 3 letna. (Penca, Mokronog), žrebica lako prikupljivih oblik, sposobna za jezdega konja: prav dobro (300 Din). St. 100. 3 letna. (Sojanovič, Ljubljana), lep trup, z dobro nastavljenim vratom, noge naj bi bile boljše, stoji spredaj prinožno: prav dobro (300 Din). St. 62. 3 letna. (Baumgartner, Fužine), dober, toda lahek konj, ploskih prsi, z nekoliko nazaj zapognjenim vratom, a zelo dobre hoje: dobro (200 Din). St. 148. 5 letna. (Poljanar, Ljubljana), dobro zgrajena kobila nekoliko previsokih nog: prav dobro (300 Din).

(Konec prih.)

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Na vsa kmetijsko-gospodarska in druga vprašanja, ki dohajajo na Kmetijsko družbo za Slovenijo ali na uredništvo „Kmetovalca“, se uselčno odgovarja le v „Kmetovalcu“. Odgovarja se edinole na vprašanja udev, ki so podpisana s polnim imenom; brezimna vprašanja ali taka, ki so zaznamovana le z začetnimi črkami, se vržejo v koš. V „Kmetovalcu“ se pri vprašanju nikdar ne natisne vprašalčevega imena, ampak vedno le pričetne črke imena in kraja. Redno se v vsaki številki odgovori le na tista vprašanja, ki pridejo pravočasno pred izdajo lista; na pozneje došla vprašanja se odgovori v prihodnji številki. Kdor takol želi pismenega odgovora na svoje vprašanje, mora priložiti 2 dinarja za stroške. Odgovori na vprašanja, ki niso kmetijsko-gospodarski, zlasti pravni, morejo biti seveda le splošne vsebine, kajti uredništvo ne more poznati vseh včasih zelo važnih okoliščin in zato za take odgovore ne prevzame nikakega jamstva.

Vprašanje 80. Tukaj iz 25 članov obstoječa vodna zadruga P.-Z. namerava zaradi slabega stanja starega jezua čez S. zgraditi kakih 5 do 6 km višje na skalnatem temelju nov jez ter bi morali izkopati novo strugo ali kanal od novega jezua do starega torišča čez posestva 11 posestnikov. Dva posestnika sva voljna odstopiti zemljo pod pogojem, da nama dajo vodno silo, ne da bi bilo treba pristopiti k zadrugi, da bi si napravila vsak mali mlin zase in elektrarno za električno luč, vsaki kakih 10 konjskih sil. To nama tudi obljubujejo, samo, če vod. zadrugi pristopiva, da bi potem tudi k zadrugi prispevala. Večina se pa upira odstopiti svet. Ta svet je bil pred 30 leti pust, po večini pašnik; po regulaciji S. so ga razdelili in je bil nizko cenjen (klasiran). Po razdelitvi smo svet obdelali in je sedaj rodovitno polje. Na najno vprašanje, kako nama bodo svet plačali, sta izjavila načelnik zadruga z oblastnim inženirjem, da se bo svet sodnijsko cenil in tako tudi plačal. Načrte ima zadruga že zgotovljene in proračun narejen, ter si hodijo podjetniki že ogledavati projektirana dela. Z nami se pa niso še nič pobotali za svet in še tudi ni bilo nobene komisijske obravnave. Prosim za pojasnilo, ali **nama morejo sodnijsko razlastiti svet** in ali se morajo z nama (z nami) poprej pobotati o tem, kar mi zahtevamo. Kako nam je postopati? (V. Z. v P.)

Odgovor: Kolikor je iz Vašega nepopolnega popisa razvidno, se gre v tem slučaju za vodno podjetje (vodno stavbo), katero se je v zmislu § 20. državnega vodnega zakona z dne 30. V. 1869., št. 93. drž. zak. in § 47. vodopravnega zakona za Štajersko z dne 18. I. 1872., dež. zak. št. 8. izvršilo. Domnevamo, da se je bila za predstoječo osuševalno, namakalno in regulacno vodno napravo (stavbo) ustanovila posebna vodna zadruga v zmislu §§ 20.—26. državnega vodnega zakona in §§ 47.—63. Štajerskega vod. zakona, ki šteje sedaj 25 članov. Ta vodna zadruga ima kot podvzetnik te vodne naprave pravico na podlagi § 15. državnega vodopravnega zakona in §§ 24. in 26. štajerskega vod. zakona zahtevati, da se ji za napeljevanje in odpeljavo potrebne vode, za napravo jezua in gonil, zatvornice in drugih priprav, od katerih se sme pričakovati obilen dobiček za narodno gospodarstvo, dopuste (dovole) proti primerni odškodnini na tujem zemljišču pristojne (primerne) služnosti (servitute), ali da se jim, kakor si lastnik zemljišča izvoli, potrebni svet odstopi. Tej posilni pravici pa niso podvržena poslopja z dvorišči in hišnimi vrta k istim spadajočim. Za slučaj, da bi Vaše zemljišče vsled te naprave izgubilo primerno rabljivost, smete terjati, da se Vam odkupi vse to zemljišče (vsa parcela). Glasom določbe § 28. Štaj. vod. zak. pa dobite kot lastnik zemljišča, katero se v korist tega podvzetja obteži s služnostjo (servitute), pravico, da smete souživati dotično napravo proti temu, da prispeva primeren donesek k stroškom za napravlanje in vzdrževanje; ta donesek (prispevek) se po tem ravna, koliko porabite vode, kajti to uživanje vode ne sme biti namenu naprave v škodo in nevarnost. Ako bi pa souživanje zahtevali šele potem, ko je naprava že v delu ali dogotovljena, tedaj bi morali plačati vse po prenapredbi potrebne stroške. O visokosti teh stroškov razsoja politiška gosposka (okraj. glavarstvo). Kar se določitve in cenitve ter ugotovitve „odškodnine“ (odškodovanja) za „prisuščene servitute“ in za prisilno odstopljeni svet tiče, določa § 17. drž. vodoprav. zak. in § 32. Štaj. vod. zak., in sicer: „Da se ima

dognati vsota odškodnine, ako se ne doseže glede iste med udeleženci sporazumljenja (sporazumna poravnava) upravnim potom, to je potom politišne oblasti in o isti razsoditi. Ako se udeleženci s tako določeno odškodnino ne zadovoljijo, se naj ista določi s sodnim izrekom, pritegnivši (in zaslišavši) poprej obe stranki, po določilih razlastitvenega postopanja.“ Končno Vas opozarjamo na določila § 43. dež. vod. zakona, ki določa, da se smejo vodovodi in vodotoki, ako to zahteva javna korist, preložiti brez dovoljenja lastnikov in tistih, ki imajo pravico vodo uživati. Stroške nosijo podvzetniki tega dela.

Fr. Z.

Vprašanje 81. Imam star vinograd z lapornato in sivo-rjavo pečeno zemljo, ki ga na novo rigolam in zasajam s cepljenkami, ki jih sam vzgajam, in sicer sledečih vrst: **laški rizling, plavec in kavščina**. Ali delam prav ali ne, in **katera ameriška podlaga** bi bila za to zemljo najboljša? (I. D. v D. pri P.)

Odgovor: Od belih vrst vzamete lahko še belordeči in zeleni veltlinec, za črnino pa nekaj modre frankinje, da bo vino bolj črno in milejše. Vobče delate prav. Za podlago je riparia portalis popolnoma primerna.

F. G.

Vprašanje 82. Pri več vinogradnikih tukajšnje okolice je rdeče vino meseca julija in avgusta pobledele in postalo več ali manj motno. Videti je bilo, kakor bi se vlekli po njem obfaki. Na okusu in moči ni bilo poznati izpremembe. Vino je bilo meseca februarja in marca prvič pretočeno in tudi primerno zažveplano. Večidel je pretočeno sedaj že drugič in vnovič zažveplano. Ali je treba vino umetno čistiti ali se bo samo učistilo? Pripomnim, da tukaj nima nihče podzemeljskih kleti, ampak vino je spravljeno v lesenih nadzemeljskih hramih, kjer se toplina v poletnih časih znatno izpreminja. (B. T. v Gl.)

Odgovor: Po Vašem opisu sodeč, se je vino nekoliko ugrela, toda ne toliko, da bi se bilo pokvarilo. Pravilno ste ravnali, da ste ga zopet pretočili in močno zažveplali. Učistilo se bo samo po sebi, a bolje bo, če ga sedaj še umetno čistite, in sicer z beljakom in z dodatkom nekoliko tanina (do 8 gr na 1 hl) za primer, da vino ni dovolj trpko. Prav dober uspeh dosežete tudi z Julienovim praškom, katerega je treba 10 gr za 1 hl.

Gombač.

Vprašanje 83. Repno listje napadajo letos črne gosenice od repne grizlice (nemški Rübennblattwespe, lat. *Athalia spinarum*). Proti ti golazni priporočajo obiranje gosenic, zlasti tudi po kokoših. Ali ni drugega bolj uspešnega sredstva na pr. škropljenje s kako pripravno tekočino? (I. P. v Č.)

Odgovor: Za škropljenje proti gosenicam repne grizlice se priporoča zmes, ki jo pripravite na sledeči način. V 3 litrih vode je raztopiti 1 kg mazavega mila. Tej raztopini je primešati ½ kg mrčesnega praška. Nato je razredčiti to zmes s 30 l vode. Tako dobljena tekočina je pripravna za škropljenje in uničevanje gosenic, ne da bi škodovala repnemu listju.

—n.

Vprašanje 84. Letos je krompir podvržen gnilobi, posebno zgodnji krompir, katerega je polovica že v zemlji segnila. Blagovolite priobčiti, **kako je žveplati krompir, oziroma klet, da se prepreči gniloba in v koliki meri se sme rabiti žveplo, da se ne pokvari krompirja**. (I. L. v L. p. Br.)

Odgovor: Zažveplati je klet, dokler je prazna in preden spravite krompir notri. Klet je trdno zapreti, da žvepleni dim (žveplov dvokis) zaleže, da jo razkuži in uniči škodljive plesni in gnilobne glivice. Za podkajevanje kleti se lahko rabi navadno žveplo. Potrebna množina se ravna po velikosti kleti. Na vsak način ga mora biti toliko, da se ves prostor do dobrega zakadi. Ko se zadušljivi dim razgubi, je klet odpreti in prezračiti in na to šele krompir notri spraviti.

—r—

GOSPODARSKE STVARI.

Zakon o poljedelskem kreditu. Minister za kmetijstvo je sklical za 13. in 14. t. m. anketo za definitivno redukcijo načrta zakona o poljedelskem kreditu. Na anketi bo referiral gospod minister sam in pa načelnik Velja Stojkovič. Na anketo so povabljeni vse združne zveze, razni poljedelski organi in privatniki. Kredit mislijo organizirati po združnem načelu in ga bo mogel uživati samo član kake gospodarske zadrug. Nečlani zadrug bodo izključeni od teh kreditov. To stališče je bistveno različno od dosedanjega načrta, ki je določeval podeljevanje kredita tudi poindcem izven združništva.

Sadni semenj v Ljubljani. Sadjarsko in vrtnarsko društvo namerava v zvezi z upravo ljubljanskega velesejma prirediti meseca oktobra sadni semenj v Ljubljani, ki naj pripomore, da se sadna kupčija dvigne in privabi kolikor mogoče veliko kupcev. Ta semenj se priredi seveda le v tem slučaju, če se priglasi zadostno število prodajalcev, ki so pred vsem poklicani, da se zavzemo za to prireditev. Na semenj se imajo poslati uzorci namiznega sadja z navedbo množine in cene.

Anketa za ublaženje vinske krize se bo vršila 15. t. m. v poljedelskem ministrstvu. Na anketo so pozvani zainteresirani oblastni zastopi, razne združne organizacije in pa veletrgovci z vinom. Glavna naloga te ankete bo, da najde pot, kako odpomoči zastajanju vinske trgovine, in pa sredstva, da se omogoči in pospeši izvoz.

Naš izvoz v juliju je znašal 335.940 ton v skupni vrednosti nad 686 milijonov Din. Glavni izvojni pridelki so bili: stavbni les 111.599 ton v vrednosti 177 mil. Din, živa goved 24.422 glav v vrednosti 111 mil. Din, jajca 1864 ton v vrednosti 41.6 mil. Din, sveže meso 1129 ton v vrednosti 26.5 mil. Din, živi prasiči 7595 glav v vrednosti 23 mil. Din, živi konji 5439 glav v vrednosti 22 mil. Din, itd. Letošnji izvoz se je napram lanskemu močno izboljšal, kar vpliva ugodno tudi na kurz dinarja.

KMETIJSKE NOVICE.

Razstava goveje živine na Bledu se je z najboljšim uspehom priredila na dan Malega Šmarna, 8. septembra t. l. Priglasilo se je skupaj 91 glav govedi. Premovanih je bilo 11 bikov, 27 krav in 11 telic. Natančnejše poročilo prinesemo prihodnjič.

Konjerejsko društvo za Mariborsko oblast. Konjerejski odsek 2 Kmetijske družbe za Slovenijo, kateri se je ustanovil takoj po prevratu, se je izpremenil s 1. t. m. na podlagi sklepa občnega zbora odseka z dne 27. III. t. l. v konjerejsko društvo za Mariborsko oblast. Tozadevna pravila so potrjena ter vodi potek posle društva do prvega rednega občnega zbora dose-danji odbor. Delokrog društva obsega ozemlje Mariborske oblasti. Sedež društva je začasno v Ivanjkovcih.

Posredovalnica za prodajo toplokrvnih konj (dirkačev ali kasačev) se je ustanovila od strani konjerejskih zadrug in dirkalnega društva v Ljutomeru, in sicer pri g. Ivanu Smodišu, na katerega naj se obračajo kupci. G. Smodiš ima seznam vseh konj, ki so na prodaj in priskrbuje tudi potrebne vozove za ogledovanje konj. Posredovalnina znaša 2%.

KMETIJSKO-ŠOLSKI VESTNIK.

Srednja kmetijska šola v Mariboru otvori letos svoj I., II. in III. letnik. Šola je triletna; četrto leto je določeno za praktično izpopolnitev. Vsi učenci so eksterнисти in se torej morajo vzdrževati izven zavoda na lastne stroške. Pogoji za sprejem so: a) starost vsaj 15 let in ne nad 19 let, vendar morajo vstopiti tudi 14-letni, ako so telesno dovolj razviti, kar

presodi šolski zdravnik; b) dovršena nižja gimnazija, realka, oziroma popolna (4 razredna) meščanska šola iz vsaj dobrim uspehom, vendar pa slab red iz kakega tujega jezika ne ovira sprejema. Absolventi samo 3-letnih meščanskih ter dveletnih kmetijskih šol morajo polagati ob vstopu sprejemni izpit iz slovenščine (ali srbohrvaščine), matematike, geometrije, fizike in zemljepisa v obsegu, kj je razviden iz posebnega programa (dobi se pri direkciji za I. Din); c) absolventi 6. razreda gimnazije, oziroma realke lahko izjemoma vstopijo takoj v II. letnik pod pogojem, da polože izpit čez I. letnik; č) dobro vedenje; d) državljanstvo SHS; e) telesno in duševno zdravje. Šolsko leto za II. in III. letnik začne 1. oktobra, za I. letnik (novince) pa izjemoma 15. oktobra t. l. Prošnje za sprejem v I. letnik je kolkovati s 25 dinarji in poslati najdalje do 1. oktobra t. l. direkciji drž. srednje kmetijske šole v Mariboru s sledečimi prilogami: 1. krstni list, 2. domovnica, 3. zadnje šolsko izpričevalo, 4. izpričevalo o nrvnosti. Obvestilo o rešitvi prošnje se dostavi po pošti vsakemu prosilcu.

Na državni kmetijski šoli v Št. Juriju ob juž. žel. se prične 11 mesečni tečaj 1924./25. začetkom novembra in bo trajal do 30. septembra 1925. Učenci so oskrbljeni na zavodu s stanovanjem in hrano, pa tudi perilo se jim pere. Oskrbnina bo znašala 75—120 Din. Sinovi manj premožnih kmetov, ki se izkažejo, da so potrebni podpore in se zavežejo, da ostanejo na svoji domačiji zvesti kmetijskemu stanu, dobijo lahko tudi pol, oziroma popolnoma prosta mesta. Sprejemajo se kmečki sinovi, ki so že 16 let stari, z dobrim uspehom dovršili ljudsko šolo in so telesno zdravi. Lastnoročno pisane prošnje za sprejem naj se pošljejo najkasneje do 10. oktobra podpisane ravnateljstvu. Prošnje morajo biti kolekovane s kolkom za 5 Din, za rešitev je priložiti kolek za 20 Din. Priložiti se morajo sledeče listine: 1. krstni list, 2. domovnica, 3. zadnje šolsko izpričevalo, 4. zdravniško izpričevalo, 5. nrvstveno izpričevalo, 6. reverz staršev ali varuha, s katerim se zavežejo redno plačevati vse narasle stroške ter poravnati škodo, ki jo povzroči gojenec na šolskem imetju in 7. tisti, ki želi prosto ali polprosto mesto, ubožno izpričevalo. Oskrbnina se plačuje naprej. — Ravnateljstvo drž. kmetijske šole v Št. Jurju ob južni železnici.

Tečaj za konserviranje sadja in zelenjave se vrši dne 25., 26. in 27. septembra t. l. (četrtek, petek in sobota) na državni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Pouk je teoretičen in praktičen ter traja dnevno od devetih do dvanajstih in od dveh do petih popoldne. Poleg drugih načinov konserviranja se bo obravnavalo izčrpano sušenje sadja z različnimi sušilnimi napravami. Zanimanci in zanimanke naj prijavijo svojo udeležbo z dopisnico najpozneje do 23. septembra ravnateljstvu zavoda.

DOPISI.

Društvo kmetijskih strokovnjakov za Slovenijo je imelo 16. avgusta t. l. svojo glavno skupščino v prostorih drž. vinarske in sadjarske šole v Mariboru. Skupščina je bila relativno številno obiskana; izostali so le člani iz bivše Kranjske, ki pa so bili ali službeno zadržani, ali pa so svojo odsotnost drugače opravičili. Potek skupščine je bil živahen, toda stvaren, dnevni red zato uspešno izčrpan. Med drugim se je razpravljalo važno vprašanje o reviziji zakona in uredbe o razvrstitvi drž. uradnikov. Izvoljen je bil tročlanski odbor, ki ima zbrati odnosne predloge ter jih predložiti revizijskemu odboru pri ministrstvu pravde ter ministrstvu kmetijstva in voda. Elaborat je bil medtem že odposlan in je upati, da bo krivica, ki je zadela marsikaterega tovariša povodom prevedbe, tako popravljena. Pretresano je bilo nadalje vprašanje napredka v naši živinoreji v zvezi z različnimi predlogi. Vsak član društva na-

stojaj, da se dvigne juna živinoreja pri nas kar najbolj mogoče; posebno gg. okrajni ekonomski in drugi funkcionarji naj bi storili v tem oziru vse, kar je mogoče. Pokažimo z dejanji, da smo kos veliki nalogi! — Poročilo dosedanjega društvenega odbora je posneti naslednje: Izza zadnje skupščine je pobrala nemila smrt društvu vnetega dolgoletnega člana in občespotovanega tovariša Ivana Belleta. Po vznešenih besedah načelnika, v spomin imenovanemu, so se dvignili zborovalci v znak pietete ter mu zaklicali trikrat „Slava!“ Društvo šteje 50 plačujočih članov. Ker so bila temeljem sklepa lanskoletne skupščine izpremenjena pravila v toliko, da zamorejo biti doslej izvršujoči člani vsi oni, ki so dovršili kako kmetijsko šolo in ki so nameščeni kot uradniki v javni ali privatni službi kmetijske stroke, se upa in želi, da bi se strnili v društvu vsi mnogoštevilni, še neorganizirani tovariši-strokovnjaki. — Dosedanje delovanje društva je ustrezalo potrebam z ozirom na jakost društva; ovire, ki so se pojavljale z izpremembo službenega sedeža društvenega načelnika itd., so bile premagane. Za naprej se pričakuje poživljenje društva in pointenzivljenje njegovega delovanja — končno v korist vsakega člana te gotovo prevažne stanovske organizacije. Stanovska zavest, deljena s kolegialnostjo in altruizmom bodi pri tem izhodišče tega delovanja. Za prihodnja tri leta so bili izvoljeni v ožji društveni odbor: za načelnika g. A. Žmavc, direktor vinarske šole v Mariboru; za podnačelnika g. inž. agr. J. Zidanšek, oblastni kmetijski referent v Mariboru; za poslovodjo-blagajnika g. J. Sotler, ekonom, računovodja vinarske šole v Mariboru; v širši odbor pa gg.: J. Zabavnik, A. Šega, J. Priol, J. Blažević, inž. Petkovšek in inž. Mohorčič. Pregledovalca računov sta gg. V. Rohrmann in F. Trampuž. — Dosedanjemu odboru je bil podeljen absolutorij. Letna članarina znaša od 1. I. 1925. dalje 25 Din. Za tekoče leto ostane članarina neizpremenjena, t. j. 12 Din + 1 Din, torej 13 Din letno. Vsi gg. tovariši, ki so z nje plačilom še v zaostanku, se naprošajo, da jo čimprej nakažejo. Sedež društva je sedaj Maribor — vinarska šola; tja naj se naslovljajo vsi dopisi in pošilja denar, v kolikor se ne plača s položnico na društveni konto št. 12322. pri ček. zavodu v Ljubljani.

Vojniki. Podružnica sadjarskega in vrtnarskega društva priredi v nedeljo, 5. okt. t. l. v posojilnični dvorani sadni ogled za tukajšnje okoličje. Otvoritev ob osmih zjutraj. Vstopnina 1 Din, otroci 50 p. Sklep v torek, 7. okt. ob dveh z licitacijo razstavljenega sadja in prid društva in z razdelitvijo

nagrad. Sodelovanje s predavanji je obljubilo več strokovnjakov. Kupci se vabijo!

OCENA KNJIG.

Vinarstvo. Pod tem naslovom je izšla v hrvatskem jeziku knjiga kot IX. zvezek knjižnice Hrvatsko-slavonskega gospodarskega društva v Zagrebu. Napisala sta jo priznana strokovnjaka prof. Kaitner in ravnatelj Bohuslav Skalicky. Knjiga obsega 138 strani in ima 30 slik. Na zadnjem sestanku vinogradnikov in vinskih veletrgovcev, na katerem so prisostvovali interesi iz vse države, da se dogovore o izvozu naših vin v Avstrijo in Češkoslovaško, so prisotni ugotovili, da se pri nas ne more govoriti pravzaprav o krizi vinogradništva, nego le o krizi vinarstva in to zaradi slabe kvalitete vina, kateri je vzrok pač slabo kletarstvo. Iz tega vidika je gornja knjiga tudi napisana ter jo priporočamo. Cena 40 Din; poština posebej. Naroča se pri upravi „Gospodarskega Lista“, Zagreb, Wilsonov trg, 2.

Nušič Branislav. Občinsko dete. Roman dojenčka. Poslovenil Cvetko Golar. V Ljubljani 1923. J. Blasnik nasledniki. Povest bi se lahko imenovala tudi „Žalost in veselje“, saj se v njej poleg vse žalostne usode zapuščenega dojenčka, ki nima ne domovine, ne staršev, in ki roma iz rok v roke, nahaja tudi nekoliko veselih prigod in smešnic, da se čitatelju eno oko včasih solzi od žalosti, drugo pa od smeha. Knjigo bodo z zanimanjem brali tudi oni, ki bi radi po njej znali srbsko življenje v malih srbskih mestih in v Beogradu. Tukaj jim bo Nušič dober vodnik; on je med najboljšimi srbskimi pisatelji in pozna svoje rojake, kakor malokdo. Da zna tudi prav prijetno pripovedovati, to priča vsaka stran te knjige. Knjiga ima na ovitku lepo rizbo, šteje 231 strani in stane samo 15 Din. Kupi in beri! Ne bo ti žal.

URADNE VESTI.

Osebnosti. Za vladnega komisarja pri Kmetijski družbi je bil imenovan gosp. prof. Evgen Jarc, ki je nastopil novo službeno mesto 1. septembra t. l. S tem dnem je bil razrešen svoje dolžnosti dosedanji komisar, vladni svetnik gosp. Franc Župnek. — Tajniško mesto opravlja zopet gosp. inž. Rado Lah.

Tržne cene v Ljubljani in v Mariboru.

Cene so navedene v dinarjih.

	Ljubljana	Maribor
Konji (prigon v Lj. 414, v M. — glav.):		
1 par dobrih konj	13.000 do 20.000	
Voli in krave (prigon v Lj. 209, v M. — glav.):		
1 kg žive teže I.	14.50	
1 . . . II.	13.50	
1 . . . III.	12.50	
1 . . . krave, klobasariče	7. — do 9. —	
Teleta (prigon v Lj. 17, v M. — glav.):		
kg žive teže	15. — do 16. —	
Prasiči (prigon v Lj. 86 majhnih pujskov, v M. glav.):		
1 komad 6—8 tednov stari	250. — naprej	
1 . . . 3—4 mesece	—	
1 . . . 5—7 . . .	—	
1 . . . 8—10 . . .	—	
1 . . . enoletni	—	
1 kg žive teže, debeli	18. — do 19. —	
1 . . . mrtve	—	
Kože:		
1 komad konjake kože	—	175. —
1 kg goveje kože	—	15. — do 17.50
1 . . . telečje kože	—	27.50
11 kg prasičje kože	—	10. —
1 . . . gonjega usnja	—	100. — do 110. —
1 . . . podplativ	—	90. — do 120. —

	Ljubljana	Maribor
Perutnina:		
1 komad, piščanec	20. — do 40. —	22.50 do 44. —
1 . . . kokoš	40. — do 50. —	50. — do 60. —
Mleko, maslo, jajca, sir:		
1 liter mleka	3. — do 3.75	3. — do 3.50
1 . . . smetane	—	14. — do 18. —
1 kg čajnega masla	60. — do 70. —	—
1 kg aurovega masla	50. —	40. — do 44. —
1 . . . bohinskega sira	52. —	—
1 . . . sirička	12. —	5. — do 9. —
1 jajce	1.50 do 1.62	1.75
Žito in drugo:		
1 q pšenice	425. —	350. — do 375. —
1 . . . rži	375. —	350. — do 375. —
1 . . . ječmena	400. —	300. —
1 . . . ovsca	375. —	300. — do 350. —
1 . . . prosa	350. —	400. —
1 . . . koruze (nove, sušene)	350. —	350. —
1 . . . ajde	350. —	400. —
1 . . . fižola, ribničan	—	500. — do 700. —
1 . . . fižola prepeličar	—	500. —
1 . . . krompirja starega	—	150. —
1 . . . novega	1.50 do 1.75	150. — do 200. —
Krma:		
1 q sladkoga sena	75. —	50. — do 75. —
1 . . . kislega sena	50. —	35. — do 40. —
1 . . . stamo	50. — do 75. —	40. —
Kurivo:		
1 m ³ trdih drv	150. — do 190. —	170. — do 210. —
1 . . . mehkih	100. —	150. — do 175. —